

УДК: 657

Ткачук І.М., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

Тенденція перевірок діяльності суб'єктів господарювання органами ДФСУ

У статті представлено дослідження тенденцій перевірок діяльності суб'єктів господарювання органами Державної фіскальної служби України. Як відомо, особлива увага до податкового контролю з боку держави обумовлена тим, що податки виступають основним джерелом надходження бюджетних коштів. В свою чергу, податковий контроль є процесом динамічним і повинен відповідати тим завданням, які ставить держава перед податковою системою в цілому.

Ключові слова: грошові зобов'язання, контроль, перевірка, платник податків, податковий контроль, суб'єкт господарювання.

Tkachuk I.N.

Tendency of the review of activities of subsidiaries of subsidiaries by bodies of DFSU

Tax control as an important element of the public administration system is a prerequisite for achieving the effectiveness of tax relations. And the results of tax control are the starting point of distribution relations for the formation and sustainability of the budget, which is achieved at the expense of a steady increase in the state's cash.

The article presents the research of the tendency of inspections of business entities by the bodies of the State fiscal service of Ukraine. As you know, special attention to tax control by the state is due to the fact that taxes are the main source of budget funds. In turn, tax control is a dynamic process and should correspond to the tasks that the state puts in front of the tax system as a whole.

However, in today's control is seen as one of the forms of management activity, that is, as an independent management function, which has a target orientation and a certain content. There is no exception in this case and tax control. In particular, the effectiveness of tax control, as a management function, can be ensured in a context of mutual responsibility of the taxpayer and the state, and with the coordination of their interests, with unconditional compliance with the basic principles of taxation.

During 2014-2016, there is a tendency to reduce the number of inspections of business entities carried out by the bodies of the State fiscal service of Ukraine. The number of unscheduled inspections significantly exceeds the number of planned inspections, which is explained by the need for unscheduled inspections of the consequences of inspections of other taxpayers, in connection with the liquidation of the taxpayer, at the request of the investigating authorities, as well as in other cases provided by law.

The need for a coherent and flexible system of tax control of business entities is an important part of the successful functioning of the domestic tax system. After all, the main purpose of tax control as one of the important functions of public administration, to study and identify the actual state of affairs, in order to determine the validity of the management decisions taken in the interests of the state, business entities and society.

Keywords: monetary obligations, control, verification, tax payer, tax control, economic entity.

Ткачук И.Н.

Тенденция проверок деятельности субъектов хозяйствования органами ГФСУ

В статье представлено исследование тенденций проверок деятельности субъектов хозяйствования органами Государственной фискальной службы Украины. Как известно, особое внимание к налоговому контролю со стороны государства обусловлено тем, что налоги выступают основным источником поступления бюджетных средств. В свою очередь, налоговый контроль является процессом динамичным и должен соответствовать тем задачам, которые ставит государство перед налоговой системой в целом.

Ключевые слова: денежные обязательства, контроль, проверка, налогоплательщик, налоговый контроль, субъект хозяйствования.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. В Україні існує значна кількість органів виконавчої влади, які мають право контролювати діяльність суб'єктів господарювання. Це пов'язано з тим, що за допомогою контролю має забезпечуватись оперативність та достовірність отримання інформації про реальний стан справ у сфері підприємництва, виявлення і усунення порушень чинного законодавства. Проте варто пам'ятати, що контроль зі сторони держави має забезпечувати з однієї сторони – розвиток економіки виходячи з потреб і інтересів суспільства, а з іншої – дотримання ринкових механізмів розвитку підприємницької діяльності.

У сьогоденні контроль розглядається в якості однієї з форм управлінської діяльності, тобто як самостійна функція управління, що має цільову спрямованість та певний зміст. Не є виключенням в даному випадку і податковий контроль, який здійснюється Державною фіскальною службою України (ДФСУ). Зокрема, ефективність податкового контролю, як функції управління, може

бути забезпечена в умовах взаємної відповідальності платника податків і держави, та з узгодженням їх інтересів, з безумовним дотриманням базових принципів оподаткування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Не секрет, що контроль діяльності суб'єктів господарювання залежить від органу, що його здійснює. В свою чергу, держава провадить контроль діяльності суб'єктів господарювання відповідно до правових норм і за допомогою певних методів. Значимість податкового контролю безперечна, і полягає як стверджують Бахаревої Т.В. та Докальської В.К., в досягненні впорядкованості податкових відносин, перевірки дотримання платником податків законодавства про податки і збори, виявлення допущених правопорушень [1].

Як зауважує, Князькова В.Я., удосконалення процедури планування та відбору до перевірки платників податків дали змогу зменшити кількість планових перевірок. До плану-графіка проведення планових перевірок відбираються платники податків, які мають ризик щодо несплати податків та зборів, невиконання вимог іншого законодавства, контроль за яким покладено на податкові органи. Існування ризикоорієнтованої системи передбачає обмеження перевірок сумлінних платників податків, чим забезпечується зниження тиску на них. Відбір платників податків для проведення перевірок здійснюється за принципом високого ступеня ймовірності ухилення від сплати податків і використання схем їх мінімізації [3].

Формулювання мети статті. Метою статті є дослідження тенденції перевірок діяльності суб'єктів господарювання здійснених органами Державної фіскальної служби України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Податки є один з найдавніших і найголовніших економічних інструментів в суспільстві, які використовувалися і використовуються як основне джерело наповнення державного бюджету. Важливою умовою функціонування податкової системи є здійснення ефективного податкового контролю. Податковий кодекс України (далі – ПКУ) відповідно до ст. 62 п.1 регламентує, що податковий контроль здійснюється шляхом [4]:

1) ведення обліку платників податків;
 2) інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів;

3) перевірок та звірок відповідно до вимог ПКУ, а також перевірок щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин.

Норми п. 75.1 ПКУ [4] передбачають, що контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки діяльності суб'єктів господарювання. Спільними ознаками усіх видів і підвидів податкового контролю діяльності суб'єктів господарювання є: дієвість, гнучкість, об'єктивність, плановість, економічність, всеосяжність, раптовість, безперервність. Протягом 2014-2016 років спостерігається зменшення кількості перевірок діяльності суб'єктів господарювання здійснених органами Державної фіскальної служби України (табл. 1). Кількість позапланових перевірок значно перевищує кількість планових перевірок, що пояснюється необхідністю проведення позапланових перевірок за наслідками перевірок інших платників податків, у зв'язку з ліквідацією платника податку, на вимогу слідчих органів, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

Таблиця 1

Динаміка кількості перевірок здійснених органами Державної фіскальної служби України за 2014-2016 роки

Рік	Кількість перевірок, результати яких узгоджено			Зміна кількості перевірок, результати яких узгоджено, %		
	Всього	у т.ч. планових	у т.ч. поза-планових	Всього	у т.ч. планових	у т.ч. поза-планових
2014	33 613	5 104	28 509	х	х	х
2015	21 663	3 609	18 054	-35,6	-28,0	-36,7
2016	18 485	3 620	14 865	-14,7	0,3	-17,7

Джерело: узагальнено автором на підставі [2]

Тенденція до зменшення кількості позапланових перевірок спостерігається протягом 2014-2016 років. Щодо планових перевірок, то їх кількість значно знизилась у 2015 році – на 28,0% порівняно з 2014 роком. У 2016 році спостерігається уже зростання планових перевірок на 0,3% порівняно з 2015 роком. Протягом 9 місяців 2017 року спостерігається тенденція значного перевищення кількості позапланових перевірок над плановими перевірками (рис. 1). Зокрема, найбільше позапланових перевірок проведено у м. Київ, Дніпропетровській та Одеській областях. Відносно планових перевірок лідерами є м. Київ, Харківська та Дніпропетровська області.

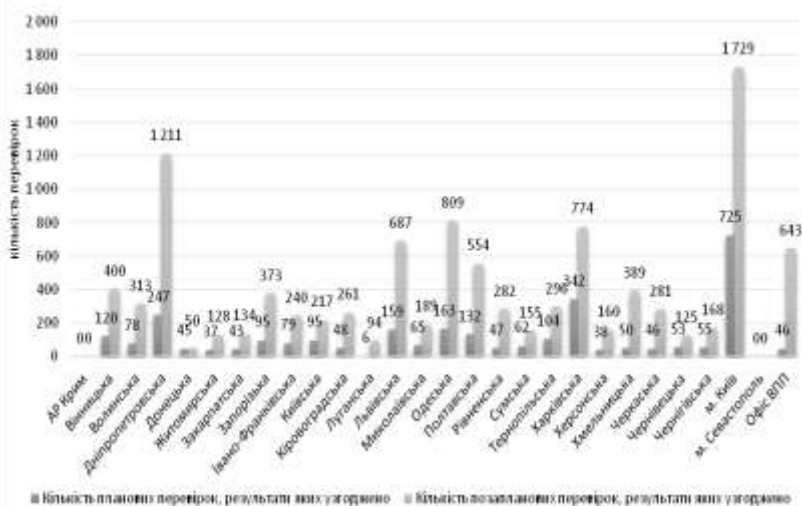

Рис. 1. Кількість перевірок здійснених органами ДФС України протягом 9 місяців 2017 року в розрізі областей [2]

Оцінка динаміки донарахованих грошових зобов'язань за даними перевірок діяльності суб'єктів господарювання здійснених органами Державної фіскальної служби України за 2014-2016 роки представлена у табл. 2.

На фоні зменшення кількості перевірок у 2015 році суми донарахованих грошових зобов'язань значно знизилась за видами

перевірок і в цілому. Однак, у 2016 році спостерігається зростання суми донарахованих грошових зобов'язань в цілому на 32,4%, що може свідчити про підвищення якості контрольної роботи органів ДФСУ.

Таблиця 2
Динаміка донарахованих грошових зобов'язань за даними перевірок здійснених органами Державної фіскальної служби України за 2014-2016 роки

Рік	Сума донарахованих грошових зобов'язань, яка підлягає погашенню, тис.грн.			Зміна сума донарахованих грошових зобов'язань, яка підлягає погашенню, %		
	Всього	у т.ч. по планових перевірках	у т.ч. по поза-планових перевірках	Всього	у т.ч. по планових перевірках	у т.ч. по поза-планових перевірках
2014	7 963 822	3 521 970	4 441 852	х	х	х
2015	4 611 007	1 777 802	2 833 206	-42,1	-49,5	-36,2
2016	6 103 433	2 300 904	3 802 529	32,4	29,4	34,2

Джерело: узагальнено автором на підставі [2]

Сума донарахованих грошових зобов'язань за даними перевірок протягом 9 місяців 2017 року, яка підлягає погашенню в розрізі областей представлено на рис. 2. Варто відмітити, що найбільше грошових зобов'язань за даними перевірок нараховано офісом великих платників податків Державної фіскальної служби, а також у м. Київ та Київській області, а також Дніпропетровській області.

Необхідність формування цілісної і гнучкої системи податкового контролю діяльності суб'єктів господарювання є важливою складовою успішного функціонування вітчизняної податкової системи.

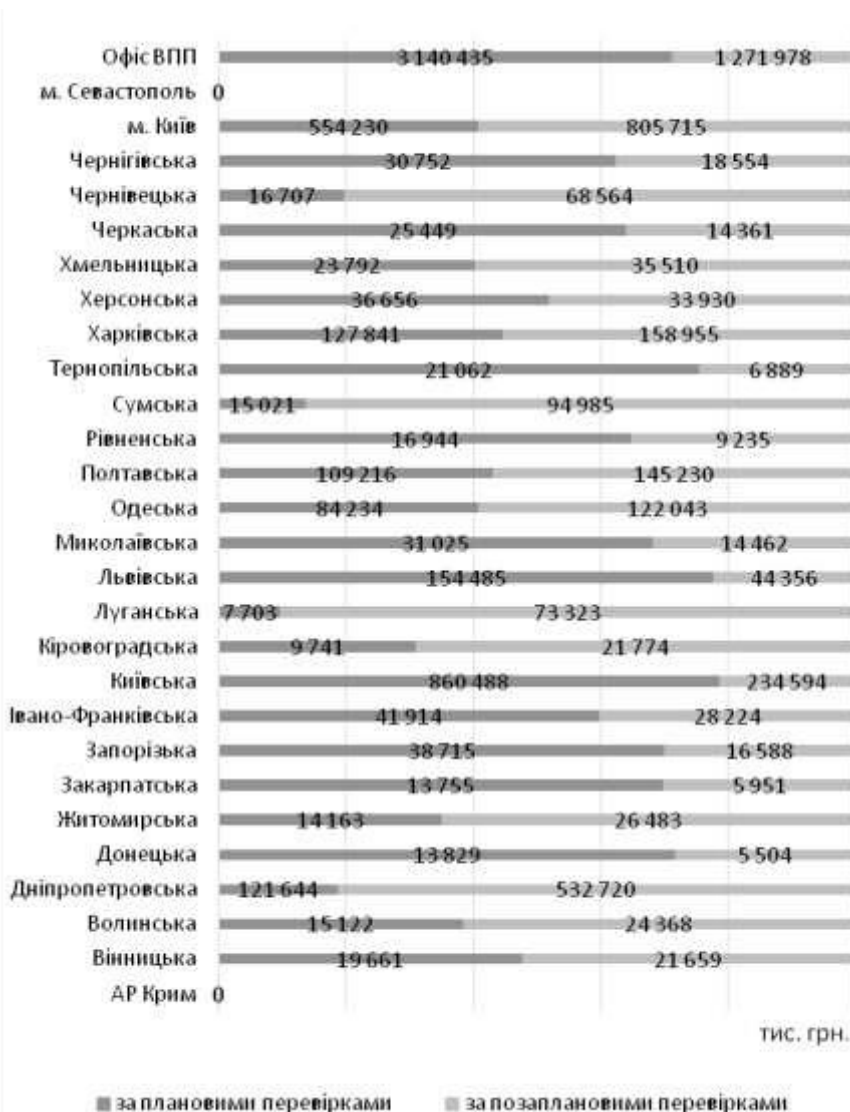

Рис. 2. Сума донарахованих грошових зобов'язань за даними перевірок протягом 9 місяців 2017 року, яка підлягає погашенню [2]

Адже, головне призначення податкового контролю, як однієї з важливих функцій державного управління, вивчати та виявляти фактичний стан справ, з метою визначення обґрунтованості прийнятих управлінських рішень в інтересах держави, суб'єктів господарювання та суспільства.

Висновки. Ефективне формування складових параметрів контролю та їх деталізація в конкретних умовах є одним з найважливіших завдань вдосконалення контролю діяльності суб'єктів господарювання. При цьому, суб'єктам податкового контролю необхідно вирішувати найважливіші завдання стосовно сприяння реалізації єдиної програми заходів, яка може бути виконана лише в умовах ефективного застосування інноваційних форм і методів контролю.

Варто зауважити, що особливо важливо у сьогодні, щоб удосконалення методики податкового контролю діяльності суб'єктів господарювання ґрунтувалось на науково-обґрунтованих практичних і методичних рекомендаціях, вироблених на основі узагальнення позитивного вітчизняного та світового досвіду.

1. Бахарева Т.В. Налоговый контроль как основной элемент системы налогового администрирования / Т.В. Бахарева, В.К. Докальская // Молодой ученый. – 2015. – №24. – С. 378-380
2. Державна фіскальна служба України. Контрольно-перевірочна робота. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/kontrolno-perevirochna-robota/>
3. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення / Князькова В.Я.// Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2014. – № 3 (74). – С. 116-123
4. Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>